

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CĂPELE
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘUL

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
ȘI SOCIETĂȚII LEI 80
după tarif.

Nr. 28 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 10 Aprilie 1943

Anul 106

Un apel

de V. Branisce

Zilele trecute a apărut într'unul
din marile cotidiene din capitală un vi-
brant apel al unui medic legist.

Doctorul I. Stănescu ne descrie o
tragică autopsie pe care a făcut-o în
satul Odăile din Otopeni. Într-o familie
nevoiașă, tatăl își curmase firul vâst
lăsând pe drumuri cinci copilași orfani.

Medicul, chemat să constate mobilul
crimei, îngrozit, nu de taina morții, ci de
problema deschisă a vieților găsite acolo,
a „copiilor măruntți în număr de cinci,
făcuți mușuroși pe cadavru tatălui lor”,
își formulează astfel gândurile: „Nu în
corp, ci în sufletul inexplorabil pe cale
de autopsie, trebuie căutat mobilul unei
crize psihologice, prin care s'a ajuns la
disprețul față de lumea aceasta și la
tăgăduirea de sine. În afară de șanțul
făcut de lațul de spânzurătoare, nimic
anormal nu se găsea în restul corpului,
niciun indiciu de moarte în măruntașele
sinucigașului: disecțiunea adevărată tre-
buie făcută nu mortilor, ci conștiinței
sociale a celor vii...”

Medicul menționat se face expo-
nentul acestor vlăstare rămase pe dru-
muri, pradă declasării, doar-doar se va
găsi un suflet milostiv să-l smulgă din
ghiarele degradării umane și să redea
societății aceste energii de viață na-
țională.

Apel într'adevăr impresionant prin
profundimea simțirii și generozitatea
elanului din care a izvoart. Dar, ne în-
trebăm nedumeriți: avea-ua oare vreun
rezultat practic?

Este posibil ca această problemă
de covârșitoare importanță, salvarea
celui mai valoros patrimoniu național,
protecția capitalului biologic al neamului,
să fie efectuată din caz în caz în urma
unor apeluri particulare, semnalate ici,
colo, de suflete generoase?

Să nu mai vorbim de mulțimea
cazurilor similare, înghițite de tăcerea
cea veșnică.

Am vrea să vedem legea care
să oblige pe toți oamenii înstăriți să se
îngrijească efectiv de creșterea unui
sau mai multor copii fără căpătâiu.

Pe străzi s'ar plimba mai puține
potâi cu zorzoane și mai puține plei de
animale exotice.

SAREA PĂMÂNTULUI

de
ION COLAN

Iohann von Leers a scris o carte,
apărută și în traducere românească
(1943) cu titlul: *Primejdia mondială,
Uniunea Sovietelor.*

O carte de propagandă, firește,
intemeiată însă pe o foarte bogată
bibliografie, cu citații și trimiteri,
lăsând în majoritatea cazurilor con-
cluziile pe seama cetitorului.

Dacă materialul în sine nu re-
prezintă pentru un inițiat nimic
nou, provocatorii faptelor sau făp-
tașii înșiși, îngrămădiți în cele 160
de pagini, fiecare cu rolul pe care
l-a avut sau îl mai are încă în des-
perata Rusie, aceștia impresionează
prin apartenența lor la o anumită
comunitate.

Sunt Evreii, care circulă în is-
toria imperiului moscovit când în
capitole de periferie, când în ma-
sive fapte de răsturnare a ordinii
sociale.

Până la un anumit punct apă-
rătorii umanității își pot liniști con-
științele cu argumentul: A fost o
simplă coincidență. S'a întâmplat
ca Evreii să fie amestecați în anu-
mite comploturi, asasinat și revo-
luții, reacționari prin firea lor, in-
dreptățiți chiar să fie așa cum sunt,
din punctul lor de vedere.

Da, numai că mai există un
punct de vedere creștin, cu totul
altul decât al acestei nații „alese”,
al acestui neam fără geografie iden-
tificată.

Se poate recunoaște de oricine
tragedia acestor Ahasveri. Să n'ai
o patrie, trebuie să fie cutremură-
tor de dureros. Pe tema aceasta se
pot scrie pagini înduioșătoare. Cine
vrea, o poate face, punând coadă
toporului. Eu n'am îndemnat, felul
meu de-a vedea lucrurile fiindu-mi

alterat de lectura articolelor politi-
ce ale lui Eminescu și ale altor că-
torva Români mai răsăriți. Mi-a fost
imposibil să mă ridic până la ac-
ceptarea formulei „umanitate” cu
înțelesul de renunțare la hotare.

Prostit de lectura istoriei
patriei, am rămas retrograd, „Fron-
tul popular” negăsind în mine re-
zonanțe. De dorul Universului trans-
format în patrie comună ochii
n'au lăcrimat, pentru că ori câte în-
cercări de evadare s'au încercat,
satul copilăriei a rămas tot cel mai
frumos sat din toată lumea asta.

Cine are o patrie, cu pâne rea
sau fără pâne uneori, nu-și mai do-
rește alta. Iar cine n'are, sapă la
temelia tuturor, cu dovedita inten-
ție azi de-a șterge hotarele pe hărți,
mereu uitându-se că hotarele unei
nații, mai mult decât hotărîrea unei
comisii de delimitare, sunt o stare
sufletească.

Cartea lui Iohann von Leers a
adunat în pagini cumpănit scrise,
pe cei socotiți „sarea pământului”,
o sare ciudată, cu proprietăți de di-
namită. Asta în ceea ce privește
Rusia. Și nu pe toți, pentru că ală-
turi de „șefi” a stat gloata, fiecare
cu rostul lui, șurub formidabilei u-
zine în plină activitate.

Mor țării pravoslavnicei Rusii
în condiții misterioase, asasinat
sau „accidentat”. Mor conducătorii
Rusiei, prinți, guvernatori, generali
și miniștri în aceleași condițiuni. Sar
trenuri în aier, isbucnesc revoluții
sângeroase, dispar valori fără de
urme, se trage cu arma, se înfiș
cuțite, explodează mașini infernale,

gălgăie imperiul de societăți tero-
riste și pretutindeni însul evreu
deține strană de frunte.

Nume cu autentice sufixe slave,
ascund în dosul lor și mai auten-
tici înși evreii pur-sânge sau corci-
turi cu adânci rădăcini în lumea
iudaică. Potentați ai actualei repu-
blii sovietice, ca acea dinastie a
Caganovicilor, dintre care Lazăr
Moiseevici-Caganovici stă în ime-
diata apropiere a lui Stalin, nu sunt
decât Evreii. Comisarli departamen-
telor importante tot Evreii.

Sunt lucruri pe care le știm
cu toții.

Le știm și le uităm.
Nu suntem noi, cei de-aici, ni-
ci anti, nici filo. Nu vrem să rămă-
nem decât Români apărători ai să-
răciei, nevoilor și neamului nostru.
Ceva, însă, trebuie să se priceapă:
Sarea pământului românesc nu pu-
tem fi decât noi, Românii.

Cetățeană Ana Pauker pe care
am găsit-o divinizată în cărțile de
școală ale U-R-S-S-ului, în țara a-
ceasta nu-și va mai putea găsi nici-
odată apărători, așa cum și-a aflat
pe vremuri.

Iar pentru că motorul asiatic
năvăliri din Est este alimentat de
connaționalii ei, să nu ne facem i-
luzii asupra soartei care ni s'ar
pregăti în cazul când d-l Litvinov
(Finkestein-Wallach) ar mai ajunge
să-și camufleze intențiile în umăni-
tara definiție a agresorului, foarte ju-
ridic formulată și aplicată întocmai
în cazul Basarabiei noastre: întoc-
mai intențiilor celor ce pregăteau
agresiunea.

Noi avem o patrie și luptăm
pentru ea.

Cei care se consideră „sarea
pământului” nu pot îngrașa pămân-
tul acestei țări, de ori unde ar veni.
Și, în nici un caz, nu suntem
de loc dispuși să o importăm din
Est, oricât de îmbietoare ar fi eti-
cheta sub care ni se oferă.

Cazul Basarabiei, cu efectele
corosive ale acestei sări, ne a des-
chis ochii.

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Balada „Regele din Tule” la Români

Cea mai proaspătă traducere românească

de Ion Gherghel

IV

În pagina culturală a unui număr
recent al ziarului „Tribuna” ne-a dăruit
d-l I. Al. Bran-Lemeny — care, pe
semne, și-a pus în gând să tălmă-
cească cât mai multe din celebrele ba-
lede ale lui Goethe — o nouă încer-
care de a cuceri pe seama literaturii

române un juvaer poetic din cele mai
prețioase.

Cititorul atent și mai ales acela,
pe care-l pasionează astfel de probleme
de literatură comparată, a putut să se
convingă, din articolele precedente, că
este de spinoasă calea tălmăcitorului
și cât de rar ajunge să se realizeze,
pe acest teren, o lucrare cu adevărat

bună. Chiar și în traduceri scotite
ireproșabile, ochiul examinatorului atent
poate să descopere unele neajunsuri.
Foarte rar se întâmplă ca o traducere
să fie congenitală. La o anumită înăl-
țime de nivel traducerea de obicei
încetează de a mai fi traducere, iar
textul dela care a plecat devine pur
și simplu o sursă de inspirație, (cum e
cazul cu sonetul *Veneția* a lui Eminescu,
bunăoară).

Intorcându-ne la subiectul nostru,
vom analiza tălmăcirea d-lui I. Al. B-L.
în comparație atât cu originalul cât și
cu una din traduceri românești. Sun-
tem convinși că din această analiză
se vor desprinde puncte de orientare
foarte instructive, în special pentru
traducători.

*Es war ein König in Thule,
Gar treu bis an das Grab,
Dem sterbend selne Buhle
Einen goldenen Becher gab.*

Această primă strofă o traduce
d-l I. Al. B-L. astfel:

INSTANTANEE**Porumbelul**

Vecinii mei, un pensionar bătrân cu nevasta sa, sunt doi prieteni sinceri ai animalelor. În deosebi însă iubesc păsările. Au un canar ce de mult și-a înținat refrenul ultimului cântec. E orb acum, trecut la pensie și el. Dar stăpânii lui recunoscători îl îngrijesc ca pe un copil neputincios și drag. Ziua îl lasă liber în cameră să zboare și să se așeze unde-i convine lui. De obicei pe frunzele filodendronului, în fața ferestrei, îl vezi ciugulindu-și tihnit pe-nele de culoarea lămâii. Noaptea îl așează binisor în colivie, peste care atârna o cârpă ușoară pentru ca lumina becurilor să nu-i turbure somnul.

Dar mai aveau, până acum câteva zile, acești bătrâni, un porumbel cuminte. Un porumbel sur din cei ce cresc pe la biserici. Nici nu-și poate cineva închipui de câtă dragălașie erau capabile aceste două păsări, în deosebi porumbelul. Chiar cine cunoaște sufletul animalelor și s'a ocupat de psihologia lor mai mult, ar crede dacă i-aș povesti, că exagerez. Porumbelul acesta nu te lăsa să pui mâna pe stăpân; te lovea cu aripile și cu ciocul. De te așezai pe un scaun și se întâmpla să fie pe aproape vreun lucru ce aparținea stăpânului său, pășea la fel. Dormea la căpătâiul bătrânului și când deschidea acesta ochii, se apropia și-l săruta. Când trecea de ora obișnuită și bătrânul nu se trezea, pasărea da semne de neliniște. Apropiindu-se atunci de el începea ușor de tot să-l ciugulească de vârful urechii și să-l sărute până ce se deștepta. Când pleca stăpânul de acasă și uita vreodată să-și ia rămas bun dela el, porumbelul se retrăgea într'un colț al odăii și multă vreme auzea de-acolo un găngurit domol și trist, parcă plângea. O, dar mi-ar trebui coale întregi pentru ca să scriu despre toate ce le făcea această pasăre. Și poate — cum spusei adineori — nu mi-ar crede nimeni.

Zilele trecute m'am abătut pe la bătrânii mei după ce nu mai fusesem timp de-o săptămână. M'a întâmpinat femeia, cu ochii înroșiți de plâns: „De-ai ști ce nenorocire ne-a ajuns pe noi!” Mă uitai la ea și mi-era teamă să mă gândesc, când îmi spuse că a murit porumbelul. A picat din sbor și după ce-l ridicară de jos s'a mai sforțat odată să-și ia avânt, dar aripile-i refuzară. O privire desnaădăjduită i-a aruncat stăpânului atunci ca și cum i-ar fi zis: nu mă lăsa! Ajută-mi! Apoi înclină capul. Și stăpânul său nu poate uita niciodată privirea aceea. Povestindu-mi a plâns ca un copil.

Ecat. Pitiș

In Thule - un rege trăit-a
Fidel și iubitor,
Murind îi dase iubita
Un pocal de-aur scilpitor.

Ideea din versul al doilea ... „treu bis an das Grab” nu se reoglindește limpede nici din „...cum altul nu-i” (Murnu), dar cu atât mai puțin din „iubitor”. (Bran-L.) Apoi „einen goldenen Becher” e redat simplu și adecvat numai la Murnu, în timp ce „scilpitor” din traducerea recentă e un adaus și deci inutil. E ceea ce se numește cu un termen de specialitate: „păcat de rimă”; lui „iubitor” din versul al doilea îi trebuia un „scilpitor”, epitet inexistent în original. Ritmul din versul final devine precipitat și sovăielnic. În schimb la Murnu e alt neajuns: lipsește rima între versul inițial și al treilea, rimă la care nici traducătorul dela „Tribuna” nu a putut să ajungă decât prin inversiunea „trăita-a”.

Strofa a doua e o grea piatră de încercare pentru traducători:

Spicuirii
din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Banciu

XLVIII

Alte construcții care contravin firii limbii românești: „In zilele noastre, foștii învinși nu cer și ei revizuirea tratatelor dela Versailles...”, sub cuvânt că *ele au creat o situație nedreaptă lor?* (Univ. 3 II 1932 p. 1, c. 1).

Românește... ele le-au creat o situație nedreaptă.

* * *

„Vedeți absurditatea: Un ministru e în drept să întrebuițeze sume mari, banul public, în scopuri a căror temeinicie n'ar putea justifica întotdeauna”, (Clopotul 24 IV 1932 p. 3, c. 1, jos).

Corect... n'ar putea-o justifica întotdeauna.

„Mai la urmă, judecătorul, agenții n'au făcut altceva decât datorita lor”. (N. Iorga, N. Rom. 14 III 1931, articolul prim).

In loc de... nu și-au făcut decât datorita.

In toate aceste cazuri, se uită că: repetarea dativului și a acuzativului (mai rar a genitivului) e regulă generală în limba noastră. Zicem: Să dăm întâietate bătrâneții; dar, mai adeseori: Să-i dăm întâietate bătrâneții. Sau, cu acuzativul: Am pedepsit pe vinovat; dar, mai obicinuit: L-am pedepsit pe vinovat.

Zicem: Când se uită la fiu-său, parcă se vede pe sine, copil. Un pleonasm necesar, caracteristic limbii românești. Necesari, fiindcă pronumele reflexive precizează mai bine persoana și cazul în care se găsește.

Tot așa, nu zicem: Nicolae a spus fie despre mine multe verzi și uscate, — ci: N. și-a spus fie despre mine etc.

Sau, cum scrie d. Dem. I. Dobrescu în Cr. dela 18 II 1943, pg. 5, c. 1: „Toți „băbarii” chinezi purtau numele de „Piscinat”, pentru că „babele să le cunoască ușor meseria lor”.

In cazurile acestea, putem, ce e drept, eșmina, ca de prisos, formele întregi ale pronumelui (mie, fie, lui, ei, nouă, vouă, lor), nu putem suprima, însă, formele conjuncte, (și, le), cum se face în frazele citate mai sus.

* * *

Di R. B. Scrie în Falanga dela 1 II 1928, p. 1, c. 2: „Bietul d. P., care, din pricina unei infirmități ce-i amărăște zilele bătrâneții, de-abia poate veni în contact nici cu colegii lui, chiamă studenții ca să-i recruteze pentru o anumite politică”.

Cum poate veni cineva în contact nici cu colegii lui? — rămâne s'o deslușească cei care dau cu bobii. Fiindcă una e: a putea veni în contact cu colegii — și alta: a nu putea veni în contact nici cu colegii.

„Cum să remediem acestel stări de lucruri, iată problema pe care trebuie să o punem... — glăsuiește, în altă parte (Cv. 14 I 1932, p. 1, 3.) d. O. O.

Noi știam că acest galicism se întrebuițează în limba noastră ca și verbele a vindeca, a lecu, a îndrepta, cărora caută să li se substituie. Deci: a remedia ceva.

* * *

„Mistica sfântă a unirii s'a pulverizat astfel în cele patru vânturi, precum n'ar fi făcut parte din sufletul și din carnea noastră; precum n'am fi lăcrimat și sângerat pentru ea; precum nu i-am fi dăruit atâta comoară de nobile avânturi, câtă i-am dăruit”, — constată un alt mănăitor al condeiului în „România” dela 8 X 1939, p. 1, c. 1.

După ce fel de canoane sintactice se va fi orientat autorul acestei fraze, n'o putem ști. Știm însă că Românul n'a vorbit și nu vorbește nicăiri așa. Nici măcar intenționat, fiindcă știe că s'ar face de răs. Românul, fără ambiția originalității în construcția frazelor de care se folosește ca să-și exprime ceea ce gândește, simte sau voiește, — Românul care se roagă în fiecare zi... „și ne iartă nouă greșalele noastre, precum iertăm și noi greșiților noștri...”, nu confundă rolul acestei locuțiuni conjuncționale cu cel al tova-reșelor ei. In cazul nostru, cu rolul și rostul lui parcă.

* * *

Cineva, în Cv. dela 18 V 1926, p. 1, c. 6, foii., scrie: „il gratulează slugarnic pe...”

Românul, după franjezește, felicită (feliciter) pe cineva sau, copind expresia germană, gratulează cuiva (gratulierem jemandem).

* * *

„Rezultate deosebite de bune au fost obținute etc.” — se spune în Cr. dela 18 II 1943 p. 1, c. 5.

Ca să vezi greșala, n'ai decât să inverzezi topica: Deosebit de bune rezultate... fiindcă deosebit servește pentru gradarea adjectivului bun.

Zicem: Zile grozav (nu grozave) de chinute... Înălțimi deosebit (nu deosebite) de primejdioase pentru alpinisti.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

PREDICI ÎN PUSTIU**Turismul nautilic**

Când acum vreo 40 ani am urcat Iarna Postovarul, fapta mea și a tovarășilor mei de liceu din Brașov a fost considerată drept o nebunie curată. Când acum 20 ani urcam Poiana într'o zi de Iarnă în capul gol, auzeam exclamațiunii: „a innebunit D-rul Suciu-Sibianu”. Când acum vreo 10 ani coboram Piatra Mare pe la Săcelele Brașovului împreună cu soția mea — îmbrăcată și ea în pantaloni de ski — strigau copiii Satulungului: „Hai, de vedeți o femeie în nădragi”.

De când bătrânul Rege Carol a îndrăgii Bucegii noștri și începuse la 1872 să construiască Castelul Peleș, pe care l-a terminat din cauza surpărilor de terasament abia la 1883, au trecut mai bine de 60 de ani. Regele Carol urcă Bucegii împreună cu Sturza și Take Ionescu și asta-l prima relatare oficială, ce se cunoaște. Elvețianul Sua De Saussure urcă Montblankul pentru prima oară în istoria lumii de dragul turismului de munte la 1787. La noi — se afirmă de către Mihai Haret regretatul Președinte al Hanului Drumeților — că Barbu Catargi la 1850 — apoi Baronul de Talleyrand și Belclard — consuli și comisari ai Franței, au făcut în 1857 și 1858 primele ascensiuni pe Bucegi — în plină vară, — urcarea munților Iarna fiind considerată la acea vreme ca o grozăvie imposibilă.

Aceeași evoluție o va avea, de sigur, și Turismul nautilic. Abia peste vreo 60 ani vom ști toți că, cu un caic după modelul Eschimoșilor, sau cu un kleeperboot, un caic demontabil, sau cu un canu, după modelul Pieller roșii, excelent mai ales pentru apele repezi de munte, sau cu lotca minunată a pescarilor noștri dunăreni — deci ambarcațiunii, care costau în vremuri bune tot atât cât costă o bicicletă, poți să faci o admirabilă plimbare sportivă.

Murășul este navigabil cu pluta și barca. Târnavele cam 100 de km. Timișul și Bega care este canalizată. Jiul este minunat pentru sportul nautilic dela Tg-Jiu la Craiova, Oltul de asemenea cam 500 km. trecând într'un superb defileu Carpații. Ce este Mureșul pentru Ardeal este Siretul pentru Moldova Prutul și Nistrul sunt navigabile vreo 800 de km. până la vărsarea în Marea Neagră. Nu mai e nevoie să amintim Dunărea, navigabilă pe tot parcursul de 1075 km. cât ține Dunărea românească, cu o minunată regiune de lacuri. (Razemul cu ruinele Istriei) și minunea Țării românești mai bine cunoscută de strălăm decât de noi: Delta Dunării. Dar dela Sulfina la Insula Șerpilor cine a fost? Ai număra pe degete pe cei câțiva din cele 20 de milioane de Români.

Doamne, ajută-ne, să terminăm victorioși și repede războiul, să ne bucurăm de frumusețile neasemuite ale țării ce ne-ai dăruit.

Dr. M. Suciu-Sibianu

Es ging ihm nichts darüber,
Er leert' ihn jeden Schmaus;
Die Augen gingen ihm über,
So oft er trank daraus.

Iată tălmăcirea d-lui I. Al. Bran-Lemeny:

Ținea la el cu-ardoare,
La mese mi-l golea
Și inima mai tare
In pieptul său soăcnea.

Ritmico corectă și frumoasă ca limbă. E însă, în legătură cu această strofă, de discutat o problemă. Problema traducerii libere și textuale. Până la ce limită e bine să se îndepărteze traducătorul de modelul său?

Versul întâi, deși liber, se mișcă în aceeași sferă de idei. Ultimele două mi se par însă prea îndepărtate de original. Să judece însuși cititorul, colacionând tălmăcirea citată mai sus cu cea a d-lui G. Murnu:

Odor de amintire —
La mese bea cu ea
Și plâns avea'n privire
De câte ori el bea.

Nu vreau să spun, prin părerea exprimată, că traducerea aceasta, ar fi mai poetică decât cealaltă. Poate dimpotrivă! Dar mai credincioasă este, fără doar și poate.

Concluzia?

Traducătorul trebuie să fie cu mare băgare de seamă cu privire la cum-păna dreaptă ce trebuie ținută între redarea liberă și textuală a versurilor din original.

Cât privește strofa a treia, — la d-l I. Al. B-L. — aș fi de părerea să schimbe versul „testamentul”, oprindu-se mai bine asupra termenului de „urmaș” sau „moștenitor”.

Ne oprim puțin asupra strofei a patra:

Er sass beim Königsmathe,
Die Ritter um ihn her,
Auf hohem Vätersaale
Dort auf dem Schloss am Meer.

In traducerea d-lui Br.-Lemeny:

Ședea la praznic mare,
In jur seniori vânoși,
Intr'un castel la mare
In sala din strămoși.

Iată acum și tălmăcirea d-lui G. Murnu:

La masa lui regală,
Cu soții lângă el,
Ședea'n străbuna-i sală
Spre mare, in castel.

Care-i mai adecvată? Care-i mai apropiată de original? Greșesc oare dacă consider expresia „vânoși” drept un nou „păcat de rimă”?

In strofa următoare e evitată, la d-l Br.-L., viguroasa caracterizare Goetheană... „letzte Lebensglut”, redată de celălalt traducător prin „văpaia cea

Prețuirea noastră „Din Țara Căfanelor Negre”

de I. Bozdog

Inregistrăm cu mare bucurie aprecierile favorabile din presa și opinia publică străină la adresa țării noastre. Suntem mândri de cuimea pe care ne-a ridicat vitejia soldatului nostru, față de care prietenii și aliații noștri au cuvinte de admirație și ale căruia fapte au suflat patima și ironiile pe buzele adversarilor.

Lumea mare, din afară, se întoarce tot mai des și cu mai mult interes și spre vieța noastră intimă pe care o studiază, o prinde în crâmpoie și o lansează drept oglindă caracteristică a noastră.

Numărul din 31 III. al revistei „Illustrierte Beobachter” din München, consacră două pagini întregi „Pitorescului capitalei României”.

Sunt șapte „instantanee” priase de obiectivul fotografic în diferitele artere ale Bucureștilor:

Neavând posibilitatea să reproducem aceste instructive clișee pentru desfătarea cititorilor noștri, ne mulțumim să-i îndemnăm să citească acest număr de revistă.

Bunele cuvinte, ce se spun despre noi, sunt răspândite în toate colțurile pământului, așa că, lumea ne va cunoaște nu numai din faptele războinice ci și din felul nostru de traiu.

Cocoș de munte din părțile Rodnei

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Strigături hunedorene

Pe valea cu pietricele
Nu poți merge de căfele,
Una două se ’ntâlnesc
Tot de mine vorovesc...

Când eram la malca mea
Eram pui de rândunea,
Dar acum la mama lui
Nu-s pasăre, nici pui
Ci-s copilul ntmărut...

Dați-ar Dumnezeu leliță
Patru bol ș-o bivoliță,
Patru bol ca peunii
Să-l mănânci pe doftorii,

Patru bol ca patru smei
Să te vîți din pat la ei!

Frunză verde de pe iaz
Ți-am spus mândro că te las
Și mă duc pe drum în jos
Ca ș’un trandafir frumos
Și mă duc pe drum la vale
Cu dor mare și ca jale...

Eu ți-am spus tu n’al crezut,
Dar acum vezi că mă duc,
Eu mă duc cu doru tău,
Tu să ai grijă de-al meu...

Culese de Nicolae M. Isac

Și, firește, decât să se ajungă la o desrămare, e mai nimerită o concentrare.

Colaționând tălmăcirea d-lui I. Al. B. Lemeny cu cea mai isbită traducere românească a baladei regelui din Tule, o considerăm printre acele prestațiuni literare ce merită să fie cizelate. Opera de traducător nu e numai o problemă de inspirație, ci și o problemă de perseverență răbdare.

Un Șt. O. Iosif revenea mereu asupra redactărilor sale, pieptănându-le neconținut, cu scopul de a le netezi asperitățile și a le elimina defectele. Exemplul acestui iscusit tălmăcitor e vrednic să aibă cât mai numeroși și mai convinși urmași.

„Per aspera ad astra!”

Drum de-argint ce curgi dela Rotunda

Lui Flore Salvan

Drum de-argint ce curgi dela Rotunda
Jâluește Someșul cu unda,

Munții cetina-și slobod în tângă;
Toate ’n sat la mine prind să plângă.

Holdele adună slava ’n ochi
Și descântă ’n țarini de deochi.

Ierburile-s rele și amară
De când soare sorb în altă țară.

Patrafirul cerului pe creste —
Văgduni în ochii de neveste,

Goluri — cârțițe ce ’n suflet rod:
Toate ts menite a prohod.

N’au hodină în pământuri bunii
Prin istorii mucezes gorunii

Și în orice claie de otavă
Tot coboște pasăre bolnavă.

.....
.....
Și blesteamă Someșul cu unda,
Drum de-argint ce curgi dela Rotunda.

Lucian Valea

Aspecte demografice în județul Brașov

de Dr. P. Nistor

II

4. Populația orașului Brașov

La 1930 această populație a fost de 59.239 de suflete. La 1 Ian. 1941, această populație a crescut la 62.771 de locuitori. Iar la recensământul din 1941, cu populația calculată de Inst. central statistic pe data de 1 Sept. 1941 s’au găsit 85.019 de locuitori. Cu această populație orașul Brașov este al 5-lea din țară. Această creștere mare provine numai în număr de aproximativ 3.000 de suflete prin excedentul natural, iar grosul creșterii provine din imigrări.

Dacă socotim că și din orașul Brașov au plecat în teritoriul cedat Ungariei cel puțin 8.000 de Unguri (ei scăzând dela 23.269 din 1930 la 15.133 în 1941) numărul celor imigrați în Brașov este de aproximativ 30.000, care aproape în totalitate revin Românilor. Aceștia provin pe de o parte din un mare număr de refugiați, de altă parte prin afluența mare a lucrătorilor și conducătorilor dela numeroasele noi întreprinderi industriale și comerciale din oraș.

La 1 Ianuarie 1942 populația orașului a crescut la 85.210 suflete.

Dăm mai jos comparativ proporția numerică pe neamuri dela 1930 și dela 1942.

	In 1930 total 59.232	In 1942, 85.210
Români în 1930 total	19.372 = 32,7%	în 1942, 50.024 = 58,7%
Unguri " " "	23.269 = 39,3%	" " 15.133 = 17,8%
Germani " " "	13.014 = 22%	" " 16.341 = 19,2%
Evrei " " "	2.287 = 3,8%	" " 3.717 = 4,4%
Alții " " "	1.290 = 2,2%	" " 995 = 1,1%

Vedem deci că Românii au crescut atât numeric cât și proporțional. Ungurii au scăzut. Germanii deși au crescut numeric, destul de frumos, totuși au scăzut proporțional, creșterea lor neținând pas cu creșterea mare a Românilor. Pare paradoxală creșterea numerică a Evreilor, deși excedentul natural al acestora a fost foarte mic; creșterea lor provine din imigrări sau că o parte din Evreii care în 1930 se declaraseră unguri, s’au declarat acum evrei. Ținem să menționăm că în prezent Românii sunt majoritatea absolută a populației, după cum de altfel se

poate constata tot mai mult și pe stradă caracterul tot mai românesc al Brașovului.

Când se vor publica datele de mișcare demografică pe neamuri în anii din urmă, se va putea la fel constata că Românii cresc și prin sporul natural în număr destul de satisfăcător. Dar se va mai constata o creștere de natalitate a Germanilor, care este un fenomen general, ce provine dintr’o conștiință înaltă de neam și de rasă și care poate fi un exemplu demn de urmat și pentru noi Românii.

106 ani de luptă românească are „GAZETA TRANSILVANIEI”

Ziua Domnului

Spre Golgota

Sf. Marcu X; 33.

Este a treia, dacă nu a patra oară, că Domnul își prezice către apostoli Patimile și Învierea.

În cuvântul dumnezeesc de azi prorocirea coboară în amănunte, căci nimic nu lipsește; „Fiul Omului se va da arhierilor și cărturarilor și-L vor osândi la moarte... și-L vor scuipa și-L vor omori, dar a treia zi va învia”.

Aceste cuvinte rostite cu puțină vreme înainte de patimă, le-a spus Hristos apostolilor ca să înțeleagă ce se va petrece în Ierusalim. Dar ei nu-L înțeleseseră, atât de puternică era în el nădejdea într'un Hristos biruitor. Iacov și Ioan doreau locul de întâietate în Slava Sa. Socoteau că împărăția mesianică vine îndată. Și atunci Domnul le vorbește de paharul umilințelor și chinurilor care va trebui să-l bea până la fund.

Este adevărat, fără îndoială, că și acești doi apostoli au fost răpiți din lume prin suferință. Au gustat paharul durerii. Iacov a avut moarte de mucenic către anul 44. Sfântul Ioan după ce a fost închis și bătut cu vergi, aruncat într'un cazan cu untdelemn clo-cotitor, exilat în insula Patmos, muri la Efes în timpul împăratului Traian.

Ca întâmplarea din evanghelia pentru întâietate să nu cadă spre rău, Hristos adună în juru-I din nou pe cei doisprezece și încearcă să le lămurască duhul creștinismului și duhul lumii.

În împărăția lui Hristos cei care conduc pe alții sunt slugi ai supușilor lor, câtă vreme în lume stăpânirea recurge și la forță.

Iată de ce Hristos s'a numit serv, căci a venit în lume nu ca să fie slujit, ci ca să slujească.

Este pilda umilinței, sămânța din care avea să crească pomul împărăției sale spirituale.

Cine oare altul a dat o pildă mai puternică decât Isus?

Ne-a arătat suferința fără margini a chinurilor morții și răsplata mântuitoare a învierii.

Crucea lui a devenit adăpostul tuturor. Lemnul ei sfințit prin sângele lui împrăștie o umbră și mireasmă binefăcătoare. Umbra aceasta poate alina văpăla suferinței.

Ea ne este scut și lumină în aceste zile de calvar.

Oare noi și neamul nostru nu ne împărtășim din acest potir al durerii?

Priviți dela apus la răsărit. Durerea și povara Crucii încovoale până la pământ. Unii cu brațele întinse strigă printre lacrimi dorul de frate, iar ceilalți înaltă altare de rugă cu semnul Crucii, chip al biruinței.

...Și peste tot durerea și lacrimile se amestecă cu pământul, ca să ridice munți de dor și suferință, care să aprobe dealul Golgotei.

Mergem pe dealul umilirii.

Aceste rostogoliri săvârșesc o aspră iscodire a sufletului nostru. Peste ei dau năvală nesfârșite pilde și întrebări pentru a noastră înțelepție.

Indemnurile vin peste suflet ca un torent ce pătrunde în cele mai sucite cute ale lui, să ni le spele, să le curețe, ca ușurați să slăvim învierea, prin Hristos, a neamului.

Să nădăjduim spre bine, spre zile luminate și mai înțelepțite, fiind răscumpărați ca unii ce urcăm Golgota Patimilor.

Pr. Nic. Bărsan

Medicul NOSTRU

Ipocondria

de Dr. Valeriu Stînghe

Nu rareori ni se întâmplă nouă, medicilor, să primim în cabinetul de consultații persoane care cu un aer trist și extrem de îngândurate ne înșiră cu un mare lux de amănunte tot felul de simptome, plângându-se ba că le doare capul, ba că le doare stomacul, ba că nu pot mânca, ba că nu pot dormi, ba că au bătăi de inimă, bătăi în pânțele, amețeli, junghiuri și furnicături prin tot corpul, cu un cuvânt aproape toată simptomatologia patologică subiectivă a omului, căutând să ne sugereze ideea că ei au tot felul de boli și încă din cele mai grave, unii tuberculoză, alții cancer, alții ulcer gastric, boli grave de inimă, de rinichi, de creier etc. Examinându-i cu multă minuțiozitate, constatăm că nu prezintă semnele vreunei boli organice și din colaborarea acestor constatări cu o cât de sumară analiză psihică a acestor persoane, deducem că ne găsim în fața unor ipocondri, adică a unor bolnavi închipuiți.

Denumirea de ipocondrie derivă dela numele unei regiuni anatomice a abdomenului, numită ipocondru, în care se găsesc anumite organe abdominale (ficat, stomac, intestin), a căror îmbolnăvire, spuneau vechii medici, produce turburări în funcțiunea creierului, provocând psihoze, stările sufletești și mentale ale ipocondriilor, ale bolnavilor închipuiți.

Pe acești ipocondri este foarte greu să-i clasifici, să-i așezi printre oamenii sănătoși, sau printre cei bolnavi. Deși nu prezintă semnele bolilor organice pe care și le închipuiesc ei; totuși nici complet sănătoși nu sunt, pentru că ei au o stare psihică și afectivă pe care un om normal nu o are, o stare psihică și afectivă care frizează niște alienații mintale (nebunia).

Omul care suferă de ipocondrie, este foarte greu de convins că nu prezintă nimic grav, nimic organic, nimic din ceea ce bănuiește el. El va stăruie în lamentările lui, va pleca decepționat dela medicul care l-a examinat. Va consulta apoi alți și alți medici, doar, doar va găsi pe specialistul care să-i descopere și să-i lecuiească boala.

Caracteristic în starea psihică a celui care suferă de ipocondrie este că își mărește suferințele, pe care uneori le are, își făurește în mintea lui suferințe pe care nu le are, este mereu preocupat și neliniștit de starea sănătății lui și de viitorul lui. Se autoexa-

minează în permanență, își studiază cu multă atenție organele și funcțiunile lor și este neliniștit la cele mai mici turburări ale acestor organe. E de ajuns să citească în vreo carte, sau în vreun ziar, sau revistă ceva despre vreo boală, pentru ca să creadă că toate semnele acelei boli le are și el.

Persoanele ipocondre se recunosc de multeori după fizionomia lor, mereu turburată, au aerul unor oameni nenorociți, sunt melancolici și mereu preocupați de boala lor închipuită.

Ipocondria a fost în toate vremurile și este și azi destul de răspândită. Acești, așa zii bolnavi imaginari, au fost și sunt deseori ridiculizați de cei cu spirite caustice. În unele cărți de literatură, rămase celebre, astfel de bolnavi au fost descriși cu multe amănunte, plastic și sugestiv.

Cei mai expuși la această boală sunt cei care au suferit moralicește, oamenii din clasele superioare, cei care se complac în dulce farniente, care lăncezesc toată ziua și au timp să se gândească la lucrări imaginare; mizantropii, adică cei care fug de lume, care se izolează, duc o viață aparte, se interiorizează și nefiind distrași de nicio influență exterioară, sunt susceptibili de a-și crea o lume imaginară de suferințe.

Tratamentul. Baza tratamentului ipocondriei este puterea de convingere a medicului. În momentul în care medicul a reușit să inspire încredere acestor bolnavi, în momentul acela acești bolnavi sunt ca și vindecați. De multeori pentru lecuirea acestor ipocondri medicul recurge la sugestia profundă, căutând să convingă pe pacienți de realitatea stării lor, arătându-le că nu sunt bolnavi.

În regulă generală acestor bolnavi li se prescrie exerciții fizice și distracții; plimbări în aer liber, călărie, plimbări cu trăsura, călătorii etc. E bine ca cei susceptibili la ipocondrie să fie mereu ocupați, să nu aibă timp să se gândească la suferințe imaginare.

Idroterapia sub toate formele ei: dușuri, băi, este foarte recomandabilă.

Medicamente se dau cât mai puțin, spre a nu lăsa bolnavului impresia că îl dăm medicamente, pentru că într'adevăr este bolnav, așa precum pretinde el.

O viață igienică sub toate raporturile este foarte necesară.

ființarea haturilor sau mejdinelor) și chiar prin alte culturi de prășitoare, prin culturile de legume și așa mai departe.

Ca să avem două recolte de pe același loc, trebuie ca pământul să fie ogorit din vară sau din toamna trecută și să fie îngrașat. Dacă nu am făcut ogor, putem face acum. Răspândim gunoiu bine dospit (20 de căruțe la pogon), îl îngropăm sub brazdă, cu o arătură la o palmă adâncime, grăpăm îndată; iar la semănat dăm a doua arătură în față.

În locul lucrat astfel, vom putea face culturi învrăstăte și ne vor da amândouă, recolte bune.

Este o datorie sfântă ca să nu rămână nici în primăvara aceasta vreo palmă de pământ neimbrăcată cu sămânături. Țara, în vârtejul războiului, are nevoie de bobul pâinei, de firele scumpe ale cânepei, inului și bumbacului, semințele floarei soarelui și ale dovlecilor, de păstăile și boabele săfloase ale fasolelor, de legumele datătoare de putere și sănătate, de nutrețuri pentru vitele dragi ale noastre. Și toate sunt căutate mai mult decât oricând și merg la prețuri bune, după ce și casa rămâne îmbelșugată cu de toate.

Întoarceți brazdă proaspătă, trageți după plug cu grapa ca să rămână reveneala în măruntaiele pământului și aruncați semințele cu toată nădejdea și hărnicia. Ajutați și celor al căror sprijin luptă aprig cu dușmanul în apărarea pământului. Nicio fărâmiță din pământul nostru să nu rămână fără bobul rodirei, în câmp și lângă casă. Lupta o ducem cu toții: unii cu tunurile, alții cu plugurile și cu toate celelalte scule.

Nicio brazdă din bunul și darnicul pământ al nostru să nu rămână fără podoaba și belșugul semănăturilor.

Ingrîșirea miellor

Cine vrea să aibă oi bune care să dea și lapte și lână multă și de bună calitate și să fie și bine dezvoltate, trebuie să dea o atenție deosebită miellor. Mielii, chiar dacă se trag din oi și berbeci cu însușiri deosebite, nu vor semăna părinților dacă nu sunt îngrijiți și hrăniți cum trebuie.

În primul rând mielii trebuie să sugă cel puțin 8 săptămâni, căci dacă se înțarcă mai de vreme nu numai că nu se mai dezvoltă cum trebuie, dar nici lapte și nici lână multă și bună nu vor da. Deasemenea obiceiul de a închide mielii seara, începând chiar numai dela 4 săptămâni, nu este bun, căci în acest caz se opresc în creștere.

Mielii oilor bune de lapte cresc mai bine și de aceea trebuie să avem grijă ca oile cu miei să fie cât mai bine hrănite pentru a da lapte. Chiar dacă oile dau lapte îndeajuns tot este bine ca dela 4 săptămâni să se dea miellor și ceva hrană. În acest scop să se facă în grajd o mică despărțitură unde să se pună fân din cel mai mărunt, dar mai ales ovăz terciuit.

AGRICOLE

Culturile învrăstăte (intercalate)

Toți plugarii știu ce sunt culturile învrăstăte, pentru că toți au pus fasole, cartofi sau dovleci printre porumb sau floarea soarelui.

Anul acesta, aceste culturi trebuie să le facem mai mult decât până acum. Dar trebuie să le facem cu rost și cu socoteală, pentru ca să avem cu adevărat două recolte de pe același loc și să sporim producția și câștigul.

Fasolea trebuie pusă regulat, pe rând, între cuiburile de porumb. În cazul acesta le prășim pe amândouă odată, cu prășitoarea. Sau, punem porumbul la un metru între rânduri (5 palme) — ceea ce nu-i micșorează de loc producțiunea la ha. — iar fasolea

o punem prin mijloc, adică la o jumătate de metru dela rândurile de porumb. În cazul acesta, primele două prașile se pot face cu planetul, dar a treia numai cu sapa.

Cartofii se pun numai la mijlocul locului dintre patru cuiburi. Prășitul se face cu sapa.

Dovlecii și dovlecii (de toate felurile) să se pună pe rândurile de porumb, ca prășitul cu mașina să nu fie stânenit, până când se întind vrejurile.

Printre porumb se poate pune și floarea soarelui, fie ici-colo, fie în rânduri, înăuntrul culturii sau la margini. După cum se poate pune pe marginea tuturor culturilor, pe hotare (pentru des-

Din lumea largă

În USA au fost închise 33.000 magazine de alimente

Numărul magazinelor de alimente a scăzut în Statele Unite, conform cifrelor publicate de revista „Progressive Grocer”, în anul 1942 cu 5%, adică în total cu 33.000 de magazine.

Magazin universal pentru familie cu mulți copii

La Reval s'a inaugurat zilele acestea un magazin universal pentru mamele cu mulți copii. Aci posesoarele așa numitelor „cartele pentru mame” vor beneficia la cumpărături de anumite avantagii. În acest magazin universal special se vând alimente, obiecte casnice, produse textile, precum și diferite articole care sunt în comerț fără cartelă.

Adunarea generală a Societății Naționale de Gaz Metan

Raportul consiliului de administrație. Dividendul

În prezența unui important număr de acționari și a numeroase personalități din lumea economică și industrială, s'a ținut ieri adunarea generală a Societății Naționale de Gaz Metan (Sonometan). Adunarea s'a deschis la ora 12, sub președinția d-lui Ion Lapedatu, președintele consiliului de administrație, asistat de d-nii: prof. Eftimie Antonescu, prof. L. Mrazec, general Ștefan Panătescu, general Ion Popescu Sanitaru, general Al. Teodorescu, N. Ștefănescu, Costel Tătăranu, C. Zamfirescu și profesor Frumusache Chiriac, membri în consiliul de administrație și dr. ing. C. I. Motaș, director general.

Înainte de a trece la ordinea de zi d. ing. C. I. Motaș, directorul general al societății, rostește următoarele: „Credincioasă misiunii pe care o are de îndeplinit pentru apărarea patrimoniului național, armata română a continuat, cu același avânt nestăpânit și în 1942, lupta începută în ziua de 2 Iunie 1941 în contra dușmanului din rășărit. Sacrificiile cerute fiilor țării noastre pe drumul glorioaselor realizări, au însemnat pentru societatea dv. înscrierea în cartea de aur a neamului românesc a următorilor eroi”. Pentru comemorarea lor, adunarea a păstrat un moment de reculegere.

Activitatea desfășurată în anul 1942.

Se dă apoi citire raportului consiliului de administrație către adunarea generală, care cuprinde o amplă și amănunțită expunere asupra activității desfășurate în cursul anului expirat. Cu toate greutățile întâmpinate din cauza împrejurărilor excepționale de război, societatea și-a continuat programul de difuzare a gazului metan, reușind să-l introducă încă în două orașe: Brașov și Făgăraș. În același timp activitatea de sondaj a putut fi menținută la nivelul cerut pentru satisfacerea consumului. Datorită organizării sale pentru a executa lucrări de instalații la clienți, fiind în această direcție cea mai mare întreprindere de instalații din țară, execută aproape 1300 de instalații pe an, societatea a fost în stare să satisfacă în cea mai mare măsură cererile de instalații ale industriilor precum și ale autorităților din toate orașele și în prim rând, din Brașov, dându-le astfel posibilitatea să înlocuiască păcura și lemnele.

După ce expune lucrările geologice și de foraj executate în anul 1942, raportul consiliului de administrație consacră un capitol special producțiilor și consumațiilor de gaz metan. Din cifrele prezentate se constată că în 1942 producția de gaz metan a totalizat 470.811.447 metri cubi față de 362026309 m. c. în 1941; adică cu 30 la sută mai mult.

Un capitol din cuprinsul dărilor de seamă a consiliului de administrație se ocupă cu problema aprovizionării Capitalei cu gaze naturale, care și-a găsit soluționarea prin acordul protocolar încheiat în toamna anului trecut.

În continuare, după ce arată rezultatele activității tehnice în 1942 raportul se ocupă de chestiunea tarifului gazului metan, care se prezintă sub un aspect cu totul deosebit. Astfel dacă se compară tariful cel mai avantajos, ca fiind cel mai mare, aprobat pentru orașele Brașov și Făgăraș, variind între 2,10 și 2,80 lei m. c. cu prețul celorlalți combustibili folosiți în industrie și menaj, se ajunge la constatarea că: a) în comparație cu păcura, gazul metan ar trebui să se vândă, la paritate de preț, cu 4,87 lei m. c.; b) în comparație cu cărbunii, ar trebui să se vândă cu, 3,71 lei m. c.; c) în comparație cu lemnele de foc, ar trebui să se vândă cu 16,25 lei m. c. în loc de 2,80 lei m. c. în Făgăraș și Brașov, și chiar numai cu 1,04 pentru industrie și 1,38 lei m. c. pentru menaj în celelalte orașe din Transilvania.

Din datele contului de profit și pierdere, rezultă pentru anul 1942 un beneficiu net de 91.459.599 lei, la un capital social 700.000.000 lei, ceea ce permite distribuirea unui dividend brut de 10 lei la sută, din care 55.800.000 lei revin statului (care participă cu un capital 558.000.000 lei).

Discuția raportului

După citirea raportului cenzorilor, se trece la discuția raportului. Din partea acționarilor iau cuvântul d-nii Radu Manta care își exprimă admirația pentru modul cum consiliul de administrație a reușit, cu toate greutățile excepționale ale războiului și a putut să facă noi investiții și realizări, asigurând Societății locul de frunte pe care îl ocupă în economia națională. D-sa cere ca Societatea să-și formeze din ce în ce mai multe cadre în vederea desvoltării viitoare, folosind elemente locale din Transilvania.

D. Angelescu face unele propuneri în legătură cu completarea consiliului de administrație și cu plata dividendului.

D. Florin Zaharia face o judicioasă și foarte interesantă analiză a dărilor de seamă. După ce se ocupă de faptele importante care s'au petrecut anul trecut în viața societății, între care colaborarea cu Societatea de Gaz și Electricitate și cu Căile Ferate pentru aducerea gazelor naturale în Capitală, ocupă locul cel mai însemnat, d. Florin Zaharia se ocupă de problema prețului gazului metan.

Prețul mediu cu care se vinde gazul metan în orașele din Transilvania este de 1,57 lei m. c. când în raport cu ceilalți combustibili ar trebui să se vândă cu 4,49 lei m. c. Și chiar acolo unde recent s'au acordat prețuri mai mari, cum e Făgărașul, Societatea lucrează tot în pagubă, ceea ce lasă să se întrevadă care este situația în șantierul unde se lucrează cu prețurile dinainte. Stabilirea unui echilibru în această problemă de o atât de mare importanță pentru Societate, se cere cu atât mai mult cu cât bilanțurile publicate de industriile care folosesc gaz metan prezintă proporțional, beneficii mult mai mari decât Societatea Națională de Gaz Metan. Astfel pe când această Societate, cu toate greutățile de azi pentru extinderea investițiilor, abia realizează un beneficiu de 13 la sută (raportat la totalul mijloacelor financiare ale întreprinderii pe care le are la dispoziție, beneficiul sare și mai mic), industriile care folosesc acest gaz drept combustibil și a căror bună stare depinde numai de prezența gazului metan realizează beneficii mult mai mari care merg până la 25 la sută, dacă nu și mai mult. Să nu se poată stabili un echilibru în această direcție? Nu există un imperativ de simetrie? O asemenea formulă trebuie găsită, pentru buna funcționare a mecanismului economic. Că stfel este situația, se poate deduce și din următoarele cifre pe care d. Florin Zaharia le citează din darea de seamă: pe când din exploatarea gazului metan s'a realizat în 1942 un spor de venituri de 32 la sută față de 1941, se constată în același an un spor de 95 la sută la celelalte venituri ale societății (instalații, negru de fum, participații). Prin urmare, dacă la obiectul principal al exploatarei sporul de venituri este de numai 32 la sută și dacă cheltuielile necesită un spor de 45%, înseamnă că dacă Societatea nu s'ar ocupa și cu alte obiecte ea n'ar putea să existe. De aceea încheie d-sa, trebuie găsită o formulă pentru restabilirea echilibrului, acționarii punându-și toate nădejdiile în măsurile și demersurile consiliului de administrație.

Expunerea d-lui Director General Ing. C. Motaș

Răspunzând observațiilor și sugestiilor făcute de reprezentanții acți-

onarilor, dl. dr. ing. C. I. Motaș, directorul general al societății, constată că problema tarifelor constituie problema de bază. Rentabilitatea întreprinderii nu derivă numai din exploatarea gazului metan, ci și din faptul că Societatea Națională de Gaz Metan a creat, din propria ei inițiativă, două activități în plus: fabricarea negrului de fum și instalațiile la particulari, două sectoare de conjunctură însă, datorită acestui fapt, ca și a modului judicios de întrebuintare a personalului care a permis menținerea cheltuielilor de administrație la un nivel redus, societatea și-a putut accentua vitalitatea cu toate greutățile de azi. În continuare, dl. ing. C. I. Motaș a dat ample explicații asupra acordului de colaborare pentru aducerea gazelor naturale în Capitală.

Dl. I. Lapedatu, președintele consiliului de administrație, precizează că în nicio altă chestiune, consiliul de administrație nu a lucrat atât de mult ca în chestiunea tarifelor. Considerențele care intervin însă în această chestiune, sunt de așa natură, încât se cere tact și prevedere. D-sa asigură adunarea că și de acum încolo consiliul se va ocupa cu aceeași grijă de această problemă, ținând seama atât de interesul societății cât și de interesele ge-

nerale ale țării. Dl. I. Lapedatu își exprimă speranța că societatea va prospera și în viitor și că bilanțul anului în curs va prezenta rezultate mai bune decât acelea din anul care a trecut.

În încheiere, d-sa aduce mulțumiri d-lui director general, funcționarilor și muncitorilor pentru munca depusă zi de zi în slujba întreprinderii, care reprezintă astăzi un activ atât de important în economia națională.

Adunarea trece apoi la celelalte puncte ale ordinei de zi, aprobând: darea de seamă, bilanțul și contul de profit și pierdere pentru gestiunea 1942, dând descărcare consiliului de administrație și comitetului de cenzori. Adunarea relege în consiliul de administrație, ca reprezentând capitalul particular, pe d-nii: Ion Lapedatu, prof. L. Mrazec, general Ion Popescu Sanitaru, prof. Eftimie Antonescu, av. N. Ștefănescu, av. Costel Tătăranu și alege pe d-nii: Ion Pilid și ing. D. Gheorghiu. Relege în comitetul de cenzori pe d. Gh. M. Leonte și alege pe dl. dr. Mircea Georgescu iar ca cenzori-supleanți relege pe d-nii: George Gesticone și Aurel Sălăgeanu.

Epuizându-se ordinea de zi, adunarea generală ordinară ia sfârșit la ora 13.

Moartea lui Antoniu Mocsonyi de Foen

Prin moartea lui Antoniu Mocsonyi de Foen, întâmplată zilele acestea se stinge o familie de mari patrioți și luptători naționaliști.

Familie veche, macedo-română, emigrată în Ungaria și apoi în Banat pe la sfârșitul veacului XVII-lea venind din Moscopole (Macedonia) unde avea case și curți mari, la al cărei altar servea totdeauna unul dintre membrii familiei. Această creștinească și românească tradiție o continuă și în noua lor patrie, dând neamului o serie de bărbați luminați și patrioți luptători pentru dreptul la viață. Biserica macedo-română din Budapesta este fondată la 1790 de către această familie.

Dela 1848 și până la marea Unire din 1918 membrii acestei familii au stat în fruntea tuturor mișcărilor poporului nostru.

Andrei Mocsonyi de Foen este un aprig luptător pentru independența Banatului, sau pentru alipirea lui la Transilvania. Antoniu Mocsonyi de Foen (senior) și-a legat numele de înființarea

băncii „Albina” care datorită influenței lui la Curtea imperială a putut lua ființă.

În epoca luptelor Memorandului s'a impus Alexandru Mocsonyi și tot el a luptat pentru consolidarea băncii Albina. A luptat pentru restaurarea mitropoliei române și a fost un nelipsit membru al congreselor bisericesti.

Prin moartea ultimului vlăstar al familiei Antoniu Mocsonyi, fost mare maestru de vânătoare al Curții Regale Române, se încheie o pagină de frumoase tradiții și lupte românești.

La înhumarea osemintelor lui pă mănăstiri, în cavoul familiei din Foen, neamul și-a depus tributul de recunoștință față de marea familie, fiind prezenți: reprezentanții M. S. Regelui, ai Palatului, ai Armatei și ai Bisericii.

Serviciul religios a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan, asistat de I. P. S. S. Lăzărescu al Timișoarei, Nicolae Popovici al Oradiei și Veniamin al Caransebeșului.

Odihnească în pace.

I. Urcanul

Din Țânțari

În ziua de 4 Aprilie c. a avut loc la Țânțari închiderea cursurilor școlii țărănești de femei, organizată de despărțământul „Astra”-Brașov. Acest eveniment a fost sărbătorit de către comuna Țânțari în cadrul unei impresionante manifestații național-culturale, la care a luat parte întreg satul, în frunte cu conducătorii lui: D-l Turcu, paroh, d-l Scorțea primar, d-l Dr. Ionescu medicul comunal, d-l Taus notar și alții. Despărțământul județean „Astra”-Brașov a fost prezent la această serbare prin d-nii Dr. Valeriu Stinghe, inginer Bujor Măzgăreanu și inginer Vasile Micu.

Programul artistic al acestei manifestații, bogat, variat și instructiv a fost executat cu multă îndemănare de elementele tinere ale comunei.

Serbarea a luat sfârșit într-o atmosferă de entuziasm indescriptibil prin cuvântările ocazionale rostite de d-nii: Dr. Valeriu Stinghe, vice-președintele despărțământului „Astra”-Brașov, părintele Turcu, președintele cercului cultural „Astra” Țânțari și d-l Taus, notarul comunei Țânțari, urmate de distribuția alor 17 premii, constătătoare din obiecte casnice necesare în gospodărie acordate elevilor școlii țărănești.

Această serbare, prin întreaga ei înfățișare, a amintit celor mai în vârstă viața sătească românească înțeleaptă, plină de armonie și naționalistă de odinioară.

Pentru munca lor neobosită și rodnică și pentru simțul de solidaritate socială pe care au știut să-l sădească în sânul poporului din Țânțari, conducătorii spirituali ai acestei harnice și românești comune au dreptul la lauda și recunoștința tuturor.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

<i>D-na Colonel Craiu, București</i>	Lei 1000
<i>Dr. Uliu Ștefan, medic, Brașov</i>	2000
<i>Dr. Coriolan Herțioagă, medic, Ceptura</i>	800
<i>Corneliu Coposu, ziarist, București</i>	1000
<i>Avocat Gh. Aldea, primar, Mangalia</i>	1000
<i>Avocat Virgil Pop, Brașov</i>	1000
<i>Banca Generală de Credit Brașov</i>	4000
<i>Dr. Predescu, medic, București</i>	1400

Conferințele Exsensiunii Academice

Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale „Regele Mihai I” din Cluj-Brașov anunță conferința d-lui prof. univ. G. Sofronie, dela Universitatea din Sibiu: *Frontieră și Națiune*. Conferința se va ține sâmbătă, 10 Aprilie 1943, orele 17, în sala festivă a liceului „Andrei Șaguna” din Brașov.

Profesorul C. Gini, decanul Facultății economice a Universității din Roma conferențiază la Brașov.

Invitat de Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Brașov, d-l Prof. C. Gini dela Universitatea din Roma va ține în orașul nostru două conferințe la 14 și 15 Aprilie.

Profesorul C. Gini, organizatorul statisticii Ligii Națiunilor și autorul mai multor opere capitale de economie politică, statistică și demografie, va vorbi despre:

1. „Criza burgheziei și politica populației” și
2. „Autarhia și complexitățile economice internaționale”.

Personalitatea reputatului economist și statistician italian va atrage, de sigur, multă lume la conferințele d-sale dela Brașov despre care se vor publica ulterior amănunte.

CONVOCARE

În ziua de 10 Aprilie 1943 ora 17 în localul Sfatului orașenesc, Piața Libertății, se va ține adunarea generală a Asociației Ofițerilor de rezervă și retragere proveniți din activitate „Regele Mihai I” filiala Brașov.

Dacă la ora 17, nu se va întruni numărul reglementar, ședința se va ține la ora 18 cu orice număr de membri ar fi prezenți.

Colonel N. Strat

† Dr. IOAN BROȘU

Distinsul fiu al Dărstelor și al neamului Dr. Ioan Broșu s'a stins zilele acestea după o muncă obositoare depusă în slujba neamului, mai ales pe terenul diplomației.

La înmormântarea ce a avut loc la 1 Aprilie a. c. în Dărste a participat I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului Nicolae și d-l prof. Silviu Dragomir, care, împreună cu defunctul au format în anii de epopee ai războiului de întregire națională o triadă vajnică de luptători pentru unirea din 1918.

Fie-î memoria binecuvântată.

NOI nu avem subvenția dela nimeni.

Eterna romanitate a Transilvaniei

Ocupându-se din nou de pământul transilvan, revista italiană „La Natura” închină în ultimul său număr un articol de frunte acestei frumoase și demne provincii românești.

Autorul scoate în evidență aspectul compact al elementului etnografic dominant în Transilvania, care este elementul românesc și într'un stil de interpretare cât se poate de limpede stabilește afinitatea dintre regiunile muntoase ale Italiei și masivul carpatic transilvănean, unde rasa s'a păstrat curată, conservându-și nealterat caracterul ei roman. Pe această temă, articolul aduce o notă de prospecție în cadrul alianței de sânge și de arme dintre Italia și România, încrustând rândurile ce urmează:

„Populația aceasta a știut să se îmbogățească spiritual și să progreseze, datorită sprijinului dat de biserica ortodoxă, care a fost întotdeauna unul din factorii cei mai importanți în lupta pentru idealurile conștiinței naționale și pentru afirmarea culturală a acestei regiuni. În nici o altă provincie românească conștiința națională nu este mai trează în straturile populației, din care au pornit toate mișcările de reînnoire, ca în Transilvania.

„Istoria acestui popor are și ea un caracter sacru și eroic; condottieri țărani ca Horia, Cloșca și Crișan s'au afirmat printr'o capacitate de sacrificiu de adevărați sfinți; căpitani de masă, ca de pildă Avram Iancu, au intrat în același timp în legendă și în istorie. Interesante figuri naționale care, ar merita de bună seamă o faimă europeană prin înălțimea jertfei lor.

„Departate de a rămâne închis în limitele minunate ale civilizației folclorice, care l-au sprijinit în luptele din trecut împotriva iobăgiei impuse de feudalism, acest po-

por a știut să progreseze în scurt timp și să se ridice la nivelul unei civilizații sociale și colective, caracterizată prin intransigență politică și națională și printr'un profund cult al valorilor morale și intelectuale.

„Din aceste ținuturi ale Transilvaniei au pornit principalele curente de reînnoire ale vieții poporului român.”

Incheindu-și articolul, autorul nu uită să menționeze aportul Ardealului în lupta dela răsărit, unde fiii săi apără tradițiile și credința strămoșească. „Forța morală și natura pe care întotdeauna Transilvania a știut să o pună în sufletul fiilor săi — spune el — în tot cursul sbuciumatei istorii românești, nu se desminte nici de data aceasta, când în același timp cu destinul poporului român este în joc viitorul tuturor națiunilor europene.”

Este vrednică de subliniat stăruința cu care revistele și gazetele italiene scot în evidență caracterul roman al provinciei noastre și al întregului popor românesc. În aceste vremuri de reînnoită luptă comună, cele două popoare simt svâcnind în inimile lor același sânge care a creat faima imperiului latin înainte cu două decenii și care în vremurile de azi s'a ridicat pe culmile vitejiei, demonstrând nemuritoare vigoare a rasei dela Tiberu.

Astăzi ne cunoaștem mai bine ca oricând, putând privi cu încredere și temeinice speranțe spre viitorul care ne va aduce, după epoca de alianță luptătoare, noua epocă de alianță constructivă, în pace și stimă reciprocă. În frăștele gesturi de mângâietoare prietenie pe care le primim din partea Italianilor, deslușim temeinicia de neclintit a națiunii noastre și destinul ei indivizibil.

Situația pe fronturi

Frontul din răsărit

După arătarile comentatorilor militari, programul comandamentului sovietic ar prevedea recucerirea Ucrainei și a bazinului Niprului. Dar acest program rămâne o simplă dorință și până în momentul de față nu se poate încă prevedea dacă sovieticii vor fi în stare să ia inițiativa și mai ales s'o ducă la sfârșit.

Până atunci, se remarcă o oarecare mișcare a Rușilor în sectorul capului de pod dela Kuban, regiune în care am menționat acum câteva zile dezastrul înregistrat de ei la Novorossisk.

În legătură cu aceste mișcări sunt menționate importante concentrări de artilerie și aviație ale bolșevicilor ceea ce ar lăsa să se presupună intensificarea atacurilor lor în acest sector. Deocamdată însă, din felul cum decurg operațiile, nimic nu îndreptățește de a considera luptele de aici de o importanță prea mare. Observatorii militari germani vorbesc elogios despre dârzenia cu care luptă artileriștii ro-

mâni. Atacurile sovietice au fost de fiecare dată respinse.

Dacă s'ar lua totuși în considerare posibilitatea unui atac în stil mai mare al Rușilor asupra pozițiilor care asigură flancul apusean al Caucazului, atunci n'ar fi exclus să intre în funcțiune și flota sovietică de război, sau să se producă chiar un atac combinat, pe apă și pe uscat. Fapt este însă, că înaltul comandament aliat prevede din vreme toate aceste posibilități și măsurile sunt de mult luate în această privință.

Cât privește celelalte sectoare ale frontului din răsărit, situația este pretutindeni calmă, din cauza condițiilor terenului. Lupte cu caracter local au avut loc în jurul Orelului, la Est de acest oraș, unde Germanii au obținut ameliorarea pozițiilor și în jurul Leninogradului și localității Staraia Russa, unde atacurile sovietice n'au înregistrat niciun succes.

În sectorul Donețului, prin operațiuni încununate de succes, trupele aliate au reușit să închidă în linia frontului și o parte din orașul Isium.

de Mardare Mateescu

În tot sectorul sudic terenul se usucă în mod progresiv, pe câtă vreme în Nord desghețul n'a atins încă fază culminantă. Ghiața lacului Ladoga se rupe și se topește. Deci în general terenul e prea puțin propriu unor operațiuni serioase.

Frontul din Tunisia

Deși, după știrile care vin de pe frontul tunisian, s'ar părea că ne aflăm în fața unei perioade de calm, înaintea unei lupte mari, în realitate în Tunisia nu este un calm adevărat. Sub aspectul acestei tăceri, în oricare luptă, taberile fac preparative din cele mai intensive. Tot astfel, după ultimele știri, se anunță că și pe frontul tunisian artileria britanică a început atacul asupra liniilor de apărare ale Mareșalului Rommel. Astfel generalul Montgomery se pregătește să lanseze un nou asalt asupra forțelor Axei din Sud. Drumul la Sfax este minat de Germani, dar în același timp Englezii grupează noi forțe, printre care importante trupe de asalt.

Cercurile competente din Berlin cred că trupele britanice din Nordul Tunisiei și-au desăvârșit și ele regruparea forțelor. Se așteaptă o intensificare a activității britanice în acest sector și aceasta mai cu seamă că și armata 1-a britanică și-a pus în funcțiune artileria în ultimul timp. În regiunea de Sud, deasemenea, trupele engleze se apropie de pozițiile defensive ale Mareșalului Rommel, curățind regiunea din fața acestor poziții, pe care Germanii au minat-o foarte puternic.

Focul deschis de artileria armatei a 8-a este menit a croi drum prin pozițiile înaintate, întărite, din fața forțelor italiene și germane. Formațiunile de tancuri ale generalului Montgomery s'au apropiat și ele de front, ceea ce denotă că atacul britanicilor împotriva pozițiilor ocupate acum de Mareșalul Rommel nu poate fi departe, cu atât mai mult cu cât se află că și forțele americane ale generalului Patton ar fi din nou gata de acțiune. Din aceste mișcări se presupune că conducerea trupelor anglo-americane din Tunisia pune un preț deosebit pe coordonarea mișcărilor ce vor face armata 8-a britanică și cea de a 5-a americană.

Această dorință este însă în funcție de modul cum vor putea fi folosite căile de aprovizionare destinate armatei americane, știut fiindcă aceștia au pierdut un număr foarte mare de tancuri și că până la înlocuirea acestor însemnate pierderi ei nu se vor putea pune din nou în mișcare.

Trupele britanice comandate de generalul Patterson și sprijinite de câteva formațiuni franceze ale generalului Girard au realizat oarecare progrese, neînsemnate, în regiunea de coastă a Tunisiei. Aceste progrese se datoresc numai faptului că regiunea respectivă se află la Vest de noile poziții ocupate de forțele Axei. Datorită tacticii inteligente a ariergărzilor italo-germane britanicii au pierdut multe zile fără a se putea apropia de linia principală de luptă.

Nici grosul armatelor germane, nici al celor engleze nu sunt angajate în luptele din Nord.

Japonezii amenință India

O telegramă din Londra anunță că Japonezii au reușit să se infiltreze în liniile defensive britanice, lângă gurile fluviului Mayo, amenințând căile de comunicație ale generalului Wawell. Englezilor le este teamă de o incercuire care ar compromite serios situația lor strategică pe acest front.

Redactor responsabil
ION BOZDOG